

УДК 330.8

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ

*І. М. Дуднік, аспірант, Науково - дослідний фінансовий інститут Державної
навчально-наукової установи «Академія фінансового управління» Міністерства
фінансів України, IKuzmenko@list.ru*

Методологія дослідження. При дослідженні, представленому у статті, застосовувались методи: абстрагування - при визначенні суті категорій «бюджетний дефіцит» і «державний борг»; системного підходу – при розгляді економіки як взаємопов'язаного і взаємодіючого елемента суспільства; логічного й історичного – при встановленні зв'язків між розмірами бюджетного дефіциту й динамікою ВВП; порівняльного аналізу – при дослідженні розмірів бюджетного дефіциту і державного боргу у різних країнах.

Результати. На основі аналізу історичного досвіду регулювання фінансової сфери по ряду країн встановлено, що проблеми управління бюджетним дефіцитом і державним боргом не можуть бути вирішені через застосування на практиці якоїсь однієї макроекономічної моделі. При проведенні бюджетної політики необхідно враховувати вплив цілої низки факторів, пов'язаних з історичними умовами розвитку країни, її місцем у міжнародному поділі праці, економічним потенціалом, специфікою механізмів регулювання, якістю інститутів.

Новизна. Виявлено основну суперечність бюджетної політики, яка полягає у неможливості одночасного досягнення засобами бюджетної політики і економічного зростання, і збалансованого бюджету держави. Доведено необхідність практичного застосування концепції функціональних фінансів, яка у сучасних умовах віддає перевагу стабілізаційній функції, а не підтримці бюджету в збалансованому стані.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі при формуванні наукового уявлення про характер взаємодії бюджетної політики і економічного зростання, а також при розробці заходів макроекономічної стабілізації.

Ключові слова: бюджетна політика, дефіцит державного бюджету, державний борг, номінальний і реальний державний борг, закрита економіка, національні заощадження, національні інвестиції.

Література

1. Охрименко А. Госдолг: брали, берем и брать будем... [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://economics.unian.net/rus/news/160275-gosdolg-brali-berem-i-brat-budem.html>
Okhrimenko A. Gosdolg: brali, berem i brat budem... [Elektronniy resurs]: Rezhim dostupu: <http://economics.unian.net/rus/news/160275-gosdolg-brali-berem-i-brat-budem.html>
2. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010 – 2014 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: rada.gov.ua/
Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna derzhava: Programa ekonomichnikh reform na 2010 – 2014 rr. [Elektronniy resurs]: Rezhim dostupu: rada.gov.ua/
3. Самуэльсон П., Нордхаус В. Экономика: Пер. с англ. / П. Самуэльсон, В. Нордхаус – М.: «Бином», «Лаборатория Базовых Знаний», 1997. – 800 с.: илл.
Samuelson P., Nordkhaus V. Ekonomika: Per. s angl. / P. Samuelson, V. Nordkhaus – M.: «Binom», «Laboratoriya Bazovykh Znaniy», 1997. – 800 s.: ill.
4. Довбенко М. В. Сучасна економічна теорія (Економічна нобелеологія): Навч. пос. / М. В. Довбенко. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 336 с. (Альма – матір).
Dovbenko M. V. Suchasna ekonomichna teoriya (Ekonomichna nobeologiya): Navch. pos. / M. V. Dovbenko. – K.: Vydavnicхий tsentr «Akademiya», 2005. – 336 s. (Alma – matir).
5. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. Кейнс. – М.: Гелиос, 2002. – 352 с.
Keyns Dzh. Obshchaya teoriya zanyatosti, protsenta i deneg / Dzh. Keyns. – M.: Gelios, 2002. – 352 s.
6. Менкью Н. Г. Принципы экономики. – СПб: Питер Ком, 1999. – 784 с.
Menkyu N.G. Printsipy ekonomiks. – SPb: Piter Kom, 1999. – 784 s.
7. Стиглиц Дж. Экономика государственного сектора: пер. с англ. под ред. Г. М. Куманина / Дж. Стиглиц. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 720 с.
Stiglits Dzh. Ekonomika gosudarstvennogo sektora: per. s angl. pod red. G. M. Kumanina / Dzh. Stiglits. – M.: INFRA-M, 1997. – 720 s.
8. Василюк О. Д. Фінансові ресурси держави [Текст] / О. Д. Василюк, К. В. Павлюк // Проблеми фінансово-кредитного регулювання в перехідній економіці: зб. наук. праць. / НАН України, Ін-т економіки. – К., 1996. – 109 с.
Vasylyk O. D. Finansovi resursy derzhavy [Tekst] / O. D. Vasylyk, K. V. Pavlyuk // Problemy finansovo-kredytnogo regulyuvannya v perekhidniy ekonomitsi: zb. nauk. prats. / NAN Ukrayiny, In-t ekonomiky. – K., 1996. – 109 s.

9. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія / В. М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
Oparin V. M. Finansova systema Ukrayiny (teoretyko-metodologichni aspekty): Monografiya / V. M. Oparin. – K.: KNEU, 2005. – 240 s.
10. Чугунов І. Я. Теоретичні основи бюджетного регулювання: Навч. пос./ І. Я. Чугунов. – К.: НДФІ, 2005. – 259 с. – Бібліогр.: с. 251–258.
Chugunov I. Ya. Teoretychni osnovy byudzhethnogo regulyuvannya: Navch. pos. / I. Ya. Chugunov. – K.: NDFI, 2005. – 259 s. – Bibliogr.: s. 251–258.
11. Сміт А. Дослідження про природу та причини добробуту націй: пер. з англ. О. Васильєвої, М. Межевiкіної, А. Малiвського / А. Сміт. – К.: Port-Royal, 2001. – 594 с.
Smit A. Doslidzhennya pro pryrodu ta prychyny dobrobutu natsiy: per. z angl. O. Vasyliyevoyi, M. Mezhevikinoyi, A. Malivskogo / A. Smit. – K.: Port-Royal, 2001. – 594 s.
12. Фридман Л. Государственные расходы и экономический рост / Л. Фридман, М. Видясов, В. Мельянцеv // Мировая экономика и международные экономические отношения, 1990. – № 10. – С. 14–25.
Fridman L. Gosudarstvennyye raskhody i ekonomicheskiy rost / L. Fridman, M. Vidyasov, V. Meliyantsev // Mirovaya ekonomika i mezhdunarodnyye ekonomicheskiye otnosheniya, 1990. – № 10. – S. 14–25.
13. Хиггс Р. Кризис и Левиафан: поворотные моменты роста американского правительства / Р. Хиггс. – М.: Ирисэн; Мысль, 2010. – 500 с.
Khiggs R. Krizis i Leviafan: povorotnyye momenty rosta amerikanskogo pravitelstva / R. Khiggs. – M.: Iriksen; Mysl, 2010. – 500 s.
14. Рапош П. Кризисы и современный капитализм. / П. Рапош. – М.: Политиздат, 1986. – 224 с.
Raposh P. Krizisy i sovremenniy kapitalizm. / P. Raposh. – M.: Politizdat, 1986. – 224 s.
15. Политическая экономия современного монополистического капитализма. В 2-х т. – Т. 1. – М.: Мысль, 1971. – 455 с.
Politicheskaya ekonomiya sovremennogo monopolisticheskogo kapitalizma. V 2-kh t. – T. 1. – M.: Mysl, 1971. – 455 s.
16. Осадчая И. М. Государство в постиндустриальной экономике // Мировая экономика и международные экономические отношения – № 7. – 1999. – С.79–88.
Osadchaya I. M. Gosudarstvo v postindustrialnoy ekonomike // Mirovaya ekonomika i mezhdunarodnyye ekonomicheskiye otnosheniya – № 7. – 1999. – S.79–88.
17. Осадчая И. М. Глобализация и государство // Мировая экономика и международные экономические отношения – № 11. – 2002. – С.3 – 14.
Osadchaya I. M. Globalizatsiya i gosudarstvo // Mirovaya ekonomika i mezhdunarodniye ekonomicheskiye otnosheniya – № 11. – 2002. – S.3 – 14
18. Содружество Независимых Государств и Европейский союз. Статистические сравнения: Стат. сб./ Межгосударственный статистический комитет СНГ, 2008 – 208 с. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.cisstat.com/public/cis-ec.pdf>.
Sodruzhestvo Nezavisimyykh Gosudarstv i Evropeyskiy soyuz. Statisticheskie sravneniya: Stat. sb./ Mezhgosudarstvenniy statisticheskiy komitet SVG, 2008 – 208 s. [Elektronniy resurs]. Rezhim dostupa: <http://www.cisstat.com/public/cis-ec.pdf>

19. Report on the Eurostat 2012 user satisfaction survey [Электронный ресурс]: Режим доступа: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/quality/documents/Report_2012_USS_final.pdf.
Report on the Eurostat 2012 user satisfaction survey [Elektronniy resurs]:
Rezhim dostupa: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/quality/documents/Report_2012_USS_final.pdf.
20. World economic outlook : a survey by the staff of the International Monetary Fund. —Washington, DC : International Monetary Fund, 1980. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/weo/2012/02/pdf/textr.pdf>
World economic outlook : a survey by the staff of the International Monetary Fund. —Washington, DC : International Monetary Fund, 1980. [Elektronniy resurs]. Rezhim dostupa: <http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/weo/2012/02/pdf/textr>.
21. АФУ встановлює перспективні наукові контакти з провідними економістами Великобританії і Канади, 2013 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ndfi.minfin.gov.ua/>
AFU vstanovlyuye perspektyvni naukovi kontakty z providnymy ekonomistamy Velykobrytaniyi i Kanady 2013 r. [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: <http://www.ndfi.minfin.gov.ua/>
22. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ. / Науч. ред. чл. – корр. РАН В. С. Автономов. – М.: ИНФРА-М, 2004. – XII, 931 с. – (New Palgrave).
Ekonomicheskaya teoriya / Pod red. Dzh. Ituella, M. Milgreyta, P. Nyumena: Per. s angl. / Nauch. red. chl. – korr. RAN V. S. Avtonomov. – M.: INFRA-M, 2004. – XII, 931 s. – (New Palgrave).